

שיחת השבוע

יש חדש

ברכה לשנה החדשה

לקראת השנה החדשה נוהגים לכתוב 'פדיון נפש' ולבקש שנה טובה ומתוקה. כותבים את השם הפרטי המלא ושם האם, ומציינים את המשאלות הדרושות. רצוי להחליט קודם לכן החלטה טובה של התחזקות בענייני תורה ומצוות. לאחר מכן נוהג להניח את המכתב באחד מספריו של הרבי מליובאוויטש, ולשגרו כדי להניחו על הציון הקדוש (מס' הפקס: 001-718-7234444).

תקיעת שופר לכול

בימי ראש השנה יצאו אי"ה אלפי חסידי חב"ד לזכות יהודים במצווה הגדולה של תקיעת שופר. חסידי חב"ד יבקרו אצל המאושפזים במרכזים הרפואיים, אנשי כוחות הביטחון, קשישים בבתי אבות, עולים חדשים ואף אסירים בבתי כלא, ויאפשרו להם לשמוע תקיעת שופר.

מוקד הלכתי ורפואי

אגודת יד שרה תפעיל מוקד מיוחד לשאלות הלכתיות ורפואיות הקשורות לצום יום הכיפורים. המוקד יפעל ביום חמישי ד' בתשרי (6.10) בשעות 11:7 בערב, בטלפון *6444. את המוקד יאישו פוסקי הלכה ורופאים. אפשר להעביר שאלות מוקדם יותר בטלפס *02-6444590, או בדוא"ל machonr@yadsarah.org.il.

זמני השבוע

ירושלים תלאיבי חיפה בארבע אילת ניוירוק

בניסת השבת 5:49 6:04 5:55 6:07 6:06 6:21

צאת השבת 7:00 7:02 7:01 7:03 7:00 7:17

פרקי אבות: פרקים ה-ו

שיחת השבוע הוא גיליון לכל יהודי, המופץ בכל רחבי הארץ והעולם. נוסד בשנת תשמ"ז (1986) בידי הרב יוסף יצחק אהרונוב

עורך: מנחם ברוד

יוצא לאור על ידי: המרכז לעזרי שליחות

ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 073-2480711 • פקס' 03-9606169

www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il

מודעות: טל' 053-3166532, דוא"ל: m3166532@gmail.com

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

שנה חדשה מתחילה ברטט

ראש השנה היהודי שונה תכלית שינוי מתחילת השנה בעמים אחרים. יהודים מתקרבים לראש השנה בחרדת קודש, מתוך היטהרות פנימית וחשבון נפש

הקב"ה מקבל אותנו באהבה (ציור: ברוך נחשון, חברון)

נכלם ב'סליחות' ומפיו פורצת הקריאה: "לך ה' הצדקה ולנו בושת הפנים". כעני בפתח הוא מבקש 'צדקה'. הוא אומר לקב"ה: אף-על-פי שלא מגיע לי, תן לי שנה טובה באשראי, ואני מבטיח 'לשלם' במשך השנה.

תהיה שנה טובה יותר

ברטט ורעד היהודי מתייצב לפני הבורא בפתח השנה החדשה. הוא כבר ערך את חשבון נפשו על מעשיו בשנה שחלפה והגיע למסקנה שהיה אפשר לעשות הרבה יותר. ואם היה אפשר – היה צריך. תחושת החמצה ממלאת את ליבו ועמה מתעוררת שאיפה גדולה – שהשנה הבאה תהיה טובה יותר, מלאה יותר, מנוצלת טוב יותר.

אחרי הכנה כזאת יהודי נכנס ליום הדין בנפש נקייה יותר ומתוך החלטות נחושות להשתנות, להתנהג אחרת בשנה החדשה. לזה מתלווה הביטחון העמוק שהקב"ה אכן מקבל את תשובתנו באהבה, ומעניק לכל אחד ואחת מאיתנו כתיבה וחתומה טובה לשנה טובה ומתוקה, שנת שפע וברכה, שנת גאולה וישועה.

בעמים רבים ובתרבויות מגוונות מקובל לציין בחגיגות את תחילתה של שנה חדשה, אבל בעם ישראל לראש השנה אופי ייחודי שאין לו אח ורע. בעמים אחרים היום המציין את ראשית השנה החדשה הוא יום של חגיגות, לעיתים פרועות. השנה החדשה נפ' תחת אצלם באווירה עליזה ומשוחזרת, בטפיחה עצמית על השכם ובהילולות רעשניות.

לעומת זה, בעם היהודי האווירה לקראת ראש השנה שונה תכלית שינוי. יהודים מתקרבים לראש השנה בחרדת קודש, מתוך היטהרות פנימית. בראש השנה עצמו הם מתאספים בבתי הכנסת לתפילה מעומק הלב. הימים האלה מכונים בשפתנו 'מים נוראים', ברוח התפילה: "היום הרת עולם, היום יעמיד במשפט כל יצורי עולמים".

אין מסתכלים על החיים

השוני הזה משקף את הגישה הכללית של יהודי לחיים. יהודי יודע שהחיים בעולם הזה הם שליחות, תפקיד. אין הוא חי כדי לספק את מאווייו ולהינות מתענוגות העולם. עליו לבצע משימות ולהשיג מטרות במאה ועשרים שנות חייו. והוא גם מאמין שיש דין ויש דיין, ויש מי שלפניו צריך לתת דין וחשבון.

טבעי אפוא שכאשר שנה מתקרבת לסיימה מפלחת את ליבו של היהודי תחושת חרדה: שנה שלמה עברה – מה עשיתי, מה הספקתי? האם התקדמתי בביצוע שליחותי בעולם והגשמת תכליתי חיי עלי אדמות? האומנם ניצלתי את השנה ועשיתי את המוטל עליי?

לכן בחודש האחרון של השנה אופפת אותו רוח רצינית, והוא מנסה להשלים מה שלא הושלם במשך השנה. הוא מקדיש יותר זמן לתפילה וללימוד תורה; מפזר הרבה יותר מממונו לצדקה; מרבה במעשים טובים. ואחרי כל זאת הוא מרגיש שעדיין הוא רחוק מהשלמות הראויה, ואין מנוס מלומר 'סליחות'.

כך היהודי מקלף מעליו עוד כמה שכבות של שאננות, והוא מרגיש בהירות שלמעשה הוא מתייצב לפני מלך מלכי המלכים ככלי ריק. אין בו העוז לעמוד ולתבוע: 'מגיע לי'. הוא עומד

ימים של חסד ושל גבורה

השנה היא ההתעלות מלמטה ולא הרעפת חסד מלמעלה. לכן אין ראש השנה יכול לחול בימים הקשורים עם מידת החסד.

הפעם הראשונה שונה

א' בתשרי הראשון היה חלק מששת ימי הבריאה, הנובעת כולה מחסדו של הקב"ה. בכך שונה ההנהגה האלוקית בתחילת הבריאה מההנהגה האלוקית שלאחר הבריאה. בתחילה עדיין לא היה עולם שיוכל 'להרוויח' את השפע האלוקי בעבודתו, והקב"ה העניק לו את השפע מתוך החסד האינסופי שלו, "כי חפץ חסד הוא". אולם אחרי שמעשה הבריאה הושלם קבע הקב"ה שהשפע האלוקי יבוא על-ידי מעשי האדם דווקא.

ראש השנה מבטא את עבודת האדם, המכתיב את הקב"ה למלך ומקבל עליו את עול מלכותו. עבודה זו קשורה עם מידת הגבורה ולא עם מידת החסד. לכן אין ראש השנה יכול לחול בימים הקשורים עם מידת החסד אלא בימים הקשורים עם מידת הגבורה.

(תורת מנחם כרך ב, עמ' 3)

הדבר. ואכן, הראב"ד ביקר בחריפות את טעמו של הרמב"ם, והוא מסביר בפשטות שראש השנה אינו חל ביום שישי כדי למנוע מצב שיום הכיפורים יחול במוצאי שבת ושהושענא רבה יחול בשבת, שאז תימנע האפשרות לקיים את מנהג חביטת הערבה.

אלא שטעמו הפנימי של הרמב"ם מבוסס על תורת הקבלה. ידוע שהרמב"ם היה מקובל גדול, אך נזרר מאוד שלא לגלות ענייני קבלה, אפילו ברמז, מפני שבימים ההם עדיין לא הגיעה השעה לגילוי תורת הנסתר.

עבודה של קבלת עול

ההסבר הוא שבימים ראשון, רביעי ושישי מאירה מידת החסד האלוקית. ביום ראשון מאירה מידת החסד עצמה; יום רביעי הוא כנגד מידת הנצח, שהיא ענף של מידת החסד; ויום שישי, שהוכפל בו 'כי טוב', מייצג אף הוא את החסד והנתינה.

לעומת זה, עניינו של ראש השנה הוא המלכת הקב"ה על העולם בקבלת עול, הקשורה עם קו הגבורה דווקא. העבודה הרוחנית של ראש

ידוע הכלל שראש השנה לעולם אינו חל בימים ראשון, רביעי ושישי, והסימן הוא: "לא אד"ו ראש" (ראש השנה לא יחול בימים אד"ו). אך כאן מיד נשאלת שאלה: הלא א' בתשרי הראשון, שהיה יום בריאת אדם הראשון, חל ביום שישי, ואיך ייתכן שראש השנה אינו יכול לחול דווקא ביום שבו חל בפעם הראשונה!?

אפשר להסביר שהכלל "לא אד"ו ראש" תקף רק בלוח הנהוג בימינו, ואילו בימים שבהם התקדש החודש על-ידי עדי ראיה היה ראש השנה יכול לחול גם בימים ראשון, רביעי ושישי. אך לפי דברי רבי סעדיה גאון, שגם בזמן שקידשו על-פי פיראיה עיקר הקביעות בתורה היא על-פי החישובים האסטרונומיים, הרי שהכלל הזה תקף בכל עת, והקושייה חוזרת: מדוע ראש השנה אינו יכול לחול כפי שחל בפעם הראשונה, ביום שישי?

טעם קבלי נסתר

הרמב"ם מביא הסבר המבוסס על חישוב אסטרונומי לשיטת קביעת ראש השנה, אך זה הסבר קלוש שאינו מסביר באמת את טעם

אמרת השבוע

ככה מתפללים

הרבי הרש"ב מליובאוויטש שהה פעם אחת בחודש אלול ובימים הנוראים באזורי המרפא ביאלטה, והתפלל בבית כנסת של חסידי פולין. בליל ראש השנה נשאר להתפלל באריכות, כדרכו, והשמש ביקש מהגוי הממונה על הניקיון להמתין עד שהרבי יסיים את תפילתו.

אחרי סעודת החג הלך השמש לראות מה קורה בבית הכנסת ומצא את הגוי יושב בחוץ ומתייפח. שאל השמש את הגוי לפרש בכיו, וזה ענה: "עומד לו אדם וקָלָה כמו נר בבכיות ובתחנונים, ואיך לא אבכה! נזכרתי גם אני על צרותי – הדוד מת, הפרה מתה, אמי הזקנה חולה..."

כשנכנס השמש לבית הכנסת והקשיב לתפילתו של הרבי, נפתחו גם אצלו מעיינות של דמעות.

פתגם חסידי

"שליח הציבור בראש השנה צריך להרגיש שהוא מייצג גם את היהודים שאינם נמצאים בבית הכנסת, ולא את החיים בלבד, אלא גם את מי שכבר נפטר" (רבי מנחם מענדל מקוצק)

ראש השנה | מאת הרב אליעזר ברוך, רב כרמי יוסף

מן המעיין

מהראש לכל השנה

על ראש השנה אומרת הגמרא (בבא בתרא קמז,א): "יום זה של ראש השנה, אם חמים הוא, כל השנה תהיה חמה". אם בראש השנה ליבו של יהודי חם ומלא התלהבות, כל השנה תהיה חמה ומלאת התלהבות לעבודת ה'.

(רבי מרדכי מלכוביץ)

הכתרה ברצון

שלא כמו רודן, המלך שולט בעמו בהסכמת נתיניו וברצונם המלא, בבחינת "ומלכותו ברצון קיבלו עליהם". בתחילת הבריאה היה הקב"ה בבחינת 'מושל', עד שבא אדם הראשון והמליכו למלך, באומרו "ה' מלך גאות לבש". עניין זה חוזר ונשנה בכל ראש השנה, כשאנו מכתירים את ה' למלך.

(הרבי מליובאוויטש)

חיים 'למענך'

"זכרנו לחיים... למענך אלוקים חיים" (מן התפילה). אנו מבקשים שהחיים שתיתן לנו במתנה יהיו 'למענך', שלא נבזזו אותם חלילה בדברי הבל.

(שפת אמת)

לרעים ולטובים

"הטוב ומיטיב לרעים ולטובים" (מן התפילה). אם אתה, ריבוננו של עולם, תהיה 'טוב ומיטיב',

תושיע ליהודים ותרעיף עליהם פרנסה וכל טוב, הריני ערב לך כי גם ה'רעים' שבהם יהיו 'טובים'.

(רבי לוייצחק מברדיצ'ב)

כתרו של הקב"ה

"ובכן לך הכול יכתירו" (מן התפילה). כתרו של הקב"ה הוא שאנו מוסרים את נפשנו על קדושת שמו הגדול: "לך הכול יכתירו" – אנו מכתירים אותו ב"לך הכול".

(רבי צבי מרימנוב)

מהות היום

הקבלת עול שבכל יום, ובמיוחד בעת קריאת שמע, היא התחלה ויסוד בלבד להתנהגות של האדם במשך היום; ואילו הקבלת עול של ראש השנה היא מהותו ותוכנו של היום.

(לקוטי שיחות)

בניין המלכות

עבודת היום של ראש השנה היא קבלת עול מלכות שמים, 'בניין המלכות'. בית בונים משלושה דברים: אבנים, עפר ומים. אבנים הן האותיות; עפר – תחושת התבטלות; מים – דמעות. על-ידי אמירת אותיות התפילה בביטול ובתחנונים, בבכיות מעומק הלב, בונים את ספירת המלכות.

(ספר המאמרים קונטרסים)

מחסום התקיעות

ברגעים הראשונים לא היה ניכר שאירע דבר חריג. מפעם לפעם קורה שהתוקע בשופר מתקשה להפיק ממנו את התקיעות. עליו להיטיב את הזווית שבה מוצמד פי השופר לשפתיו ולנשוף ביתר דיוק. בסופו של דבר יצליח להפיק את התקיעה, השברים והתרועה.

אלא שכעת גם הניסיונות הנוספים כשלו. התוקע ניסה להחליף שופרות, קינה את פי השופר במטלית, הטה את זוויתיו הנה והנה – לשווא. שום תקיעה תקינה לא יצאה מן השופר.

דממה מביכה עמדה בחלל בית הכנסת הגדול בבגדד. זה היום הראשון של ראש השנה. בשעת בוקר מוקדמת החלה התפילה, מתוך התעוררות תשובה של הציבור כולו. החזנים היטיבו לעורר את הלבבות בפיוטים המרגשים, ומרגע לרגע השתלטה אוירת היום הקדוש על המתפללים העטופים בטלית. כולם ציפו בהתרגשות לרגע השיא של ראש השנה – תקיעת השופר.

כבכל שנה מתכבד רבי נחום העגלון להיות שליח הציבור לתקיעות. אמנם ככותל המזרח יושבת גלריה נאה של רבנים, אולם הכול מסכימים שהאיש הראוי ביותר לתקוע בשופר ולעורר את רחמיו של הקב"ה על הקהילה הקדושה הוא רבי נחום העגלון.

בימות החול מצטנע רבי נחום ונחבא אל הכלים. הוא יושב על מושבו מאחורי הסוסים, אווז בשוט ומוכיל את לקוחותיו למחוז הפצם. בעת שגרה אין הוא מתבלט כאחד מראשי הציבור, אך יודעי דבר אומרים שאין הוא אלא צדיק נסתר, אחד מל"ו הצדיקים הנסתרים.

רבי נחום גם משופע במעשים טובים, והחסדים שהוא גומל עם כל נזקק ודל מוכרים בבגדד ובכל סביבתה. לכן ברגע האמת, שבו זקוקים לכל בדם של זכות כדי לבקש שנה טובה ומתוקה, נשלח רבי נחום למשימה.

כבר שנים רבות הוא ממלא את תפקיד התוקע. תמיד הוא עושה זאת בהצלחה רבה. הקולות הבוקעים משופרו מרעידים את הלב בצלילים עדינים ונוקבים. אך עתה – מעשה שטן. רבי נחום אינו מצליח להפיק שום קול מן השופר. גם כשנדמה שנתפס הצליל – הוא דועך מיד כעבור שניות אחדות.

הדקות חולפות. המתפללים נושאים

את מבטם אל רבי נחום, שנראה נאבק בשופרותיו בלי הצלחה.

מבוכה שוררת בקהל. אט"אט מתחיל רחש. "ודאי יש סיבה המונעת מרבי נחום להשמיע את תקיעות השופר", אומרים המתפללים זה לזה בדאגה. פני כולם משקפים חרדה. אין ספק,

יד שמימית מתערבת כאן ואיננה מאפשרת לקיים את מצוות היום. מי יודע בעטיו של איזה חטא קרה הדבר. איזו גזרה מעיבה על הקהילה הקדושה ביום הדין?

בשלב הזה חדל רבי נחום מניסיונותיו ושמט את שופרו על הדוכן. רגעים

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

הגאולה הוכתבה מראש

אחת ההוכחות הברורות שעניין הגאולה כתוב בפירוש בתורה היא מפרשת ניצבים, שבה מובטחת הגאולה: "ושב ה' אלוקיך את שבותך וריחמך, ושב וקיבצך מכל העמים אשר הפיצך ה' אלוקיך שמה" (דברים לג). על סמך זה קובע הרמב"ם כי מי שאינו מאמין בגאולה "כופר בתורה ובמשה רבנו" (תחילת פרק יא מהלכות מלכים).

הלשון "ושב ה' אלוקיך את שבותך" דורש הסבר. לכאורה היה צריך להיכתב "והשיב ה' אלוקיך את שבותך". מסביר רש"י: "רבנותו למדו מכאן כביכול שהשכינה שרויה עם ישראל בצרת גלותם, וכשנגאלין הכתיב גאולה לעצמו, שהוא ישוב עמהם". כלומר, התורה אומרת "ושב ה' אלוקיך" כדי ללמדנו שהקב"ה עצמו ישוב מהגלות, שכן בשעה שבני ישראל שרויים בגלות, גם הקב"ה שרוי בגלות עמהם.

הקב"ה אינו יוצא מהגלות לבדו

הרבי מליובאוויטש (לקוטי שיחות כרך ט, עמ' 175) שואל מה משמעות דברי רש"י שהקב"ה "הכתיב גאולה לעצמו, שהוא ישוב עמהם"; לכאורה היה רש"י צריך לומר "וכשנגאלין, ישוב עמהם". מסביר הרבי שיכולה להתעורר כאן שאלה: "מכיוון שגם הקב"ה הוא 'בצרת גלותם', גם הוא כביכול שרוי בגלות האומות, ואם כן כיצד יגאל את עצמו עם היהודים מהגלות – הלוא סברא פשוטה היא ורואים במוחש, אפילו בן חמש רואה זאת, ש'אין חבוש מתיר עצמו'?"

התשובה לשאלה הזאת טמונה בדברי רש"י "וכשנגאלין הכתיב גאולה לעצמו": עוד קודם שהקב"ה העמיד את עצמו בגלות, כבר הכתיב [מראש] שכאשר יבוא הזמן של 'נגאלין', ויהיה צורך לגאול את ישראל מהגלות – לא תהיה לשרי מעלה (המושלים על ישראל ועל הקב"ה השרוי בגלות כביכול) שום דעה בעניין 'ושב ה' אלוקיך'. לזאת מתכוון רש"י בלשון "הכתיב גאולה לעצמו" – הקב"ה כבר 'הכתיב' מראש את הגאולה לעצמו, ולכן הגלות אינה מגבילה אותו כביכול.

ועדיין אפשר לחשוב שהואיל והקב"ה "הכתיב גאולה לעצמו" יצא הוא תחילה מהגלות ורק לאחר מכן יגאל את ישראל. מוסיף רש"י "שהוא ישוב עמהם": השיבה של הקב"ה מהגלות תהיה "את שבותך", בד בבד עם גאולתם של ישראל. כל זמן שלא יושלם קיבוץ הגלויות של כל ישראל (ואפילו אם יהודי אחד בלבד יישאר בגלות) – עדיין "שכינה שרויה עם ישראל בצרת גלותם".

הייבים לצאת יחד

רש"י ממשיך ואומר: "ועוד יש לומר, שגדול יום קיבוץ גלויות, ובקושי, כאילו הוא עצמו צריך להיות אווז בשוט ומוביל (ישעיה כז,יב) ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל".

מסביר הרבי: "אף-על-פי שמה שנאמר 'וכשנגאלין הכתיב גאולה לעצמו' יקויים לאחרי שיושלם הנאמר 'אווז בשוט ומוביל' ממש איש-איש ממקומו – בכל זאת מקדים רש"י את עניין 'וכשנגאלין הכתיב גאולה לעצמו', ורק לאחר מכן מביא את 'אווז בשוט ומוביל' ממש איש-איש ממקומו, כי הגאולה של כלל ישראל היא הסיבה שתביא לאווז בשוט ומוביל".

"בכך מלמד רש"י הוראה בעבודת ה': כאשר יהודי רוצה לצאת מה'גלות' הפרטית שלו, עליו לדאוג ולעשות את כל התלוי בו שכל היהודים יצאו גם הם מה'גלות'. יכול הוא לחשוב בעצמו: הלוא פלוני הוא בתכלית השפלות, עד שגם עתה עדיין הוא בגלות, ואילו הוא לעומתו בתכלית המעלה – הוא כבר עומד מוכן לגאולה – מדוע אם כן שהגאולה שלו תהיה קשורה ותלויה בפלוני? אומר על כך הפסוק מיד בתחילת הפרשה, שגם ה'ניצבים' של 'ראשיכם' יכול להתקיים דווקא לאחר ש'אתם ניצבים היום כולכם', ש'כולכם' נכלל גם 'חוטב עציץ ושואב מימין'."

ארוכים של שקט מתוח עברו בקהל. לפתע נשמע קול מכותל המזרח של בית הכנסת: "חוששני שבשלי הרעה הזאת!". כולם הסבו את פניהם אל הוורב – אחד מנכבדי הקהילה. הוא פנה למרכז בית הכנסת וסיפר: הבוקר, כשיצאתי מביתי אל בית הכנסת, פגשתי בדרכי אלמנה ענייה מקהילתנו. היא פנתה אליי בבקשה: 'אנא, עשה בעבורי מצווה גדולה'.

האלמנה סיפרה לי שבביתה ילדים חולים, ואין לה עם מי להשאיר אותם כדי לבוא להתפלל בבית הכנסת. אך עם זה עז רצונה לשמוע לכל הפחות את התקיעות של ראש השנה. 'אנא ממך', ביקשה האלמנה, 'עשה עמי חסד. לאחר התקיעות בבית הכנסת סור נא לביתי, ושמוור על ילדיי הקטנים. בזמן הזה אמהר אני לבית הכנסת כדי להאזין לכל הפחות לתקיעות שבתוך תפילת המוסף'.

בוש ונכלם אני להתוודות לפניכם, הרכין האיש את ראשו לפני כל הקהל. סירבתי לבקשתה. לא רציתי לוותר על האזנה לכל התקיעות. נאלצתי להשיב את פניה ריקם. והיא, האומללה, נותרה עצובה וכאוהה בפתח ביתה ואני באתי לבית הכנסת.

במהלך התפילה ייסר אותי מצפוני, אולם דחיתי את המחשבות האלה. עתה, כשנכשל רבי נחום במאמציו לתקוע בשופר, מבין אני שמשמים רואים בחומרה את סירובי העיקש להיענות לבקשתה של האלמנה.

קהל קדוש! פנה האיש אל המתפללים, אנא המתינו כאן ואלך להזמין את האלמנה לבית הכנסת. ובעזרת ה' ניווכח כולנו שמאת ה' הייתה זאת. כשסיים ירד מן הבימה ויצא מבית הכנסת.

הוא מיהר לביתה של האלמנה. כשפתחה האישה את הדלת, הפציר בה לסלוח לו על שסירב לבקשתה מוקדם יותר וזירז אותה לגשת לבית הכנסת להקשיב לתקיעות השופר. "הקהל כולו מצפה לבואך!", אמר לה, "אני אשמור על ילדיך".

האלמנה עשתה כדבריו ובפה מלא דברי תודה מיהרה לבית הכנסת. בעזרת הנשים הוקצה בעבורה מקום בשורה הראשונה. אראז קירב רבי נחום את השופר לפיו, והנה בקעו ממנו התקיעות בקלות ובנעימות, כאילו לא אירע דבר.

אחרי התפילה יצא רבי נחום בלוויית פמליה מנכבדי הקהילה לעבר ביתה של האלמנה. שם חזר על התקיעות, כדי שגם אותו יהודי שיצא לשמור על ילדי האלמנה וגם הילדים עצמם יזכו לשמוע את תקיעות השופר.

הפיגוע הקים בית כנסת בקיבוץ

א'ור דניאל' לזכר הבן. האב יצחק ויפליך

כשנה קודם לכן העלה ציון את רעיון הקמת בית הכנסת. "יש לציין רגש לדת, והוא התחיל לקדם את הקמת בית הכנסת", מספר יצחק ויפליך, אביו של דניאל. "היזמה עוררה ויכוח סוער בקיבוץ. היו תושבים שהתקוממו. אחרי הפיגוע, כשציון הציע שבית הכנסת ייבנה לזכרו של דניאל. בן רגע הוסרו כל ההתנגדויות".

בראש השנה הקרוב ילכו עשרות מתושבי קיבוץ רוחמה שבדרום לבית הכנסת 'אור דניאל', שהוקם לזכר הנער דניאל ויפליך הי"ד, שנרצח לפני כחמש שנים וחצי מפגיעת טיל באוטובוס הילדים, סמוך לנחל עוז. אחת המתפללות המתמידות לבוא לבית הכנסת היא הגב' אידה ויפליך, סבתו של הנער, ניצולת שואה בת שמונים וחמש, תושבת הקיבוץ.

נשמה נקייה

האב מספר כי בנו קידש שם שמים בהליכותיו בקיבוץ, כשנסע לבקר את סבתו: "הוא כיבד כל אדם והכול כיבדו אותו. פעם אחת הזמינו אותו שכנים של הסבתא לביתם. כשנכנס, חיפש את המזווה, והתאכזב לגלות שאין מזווה. הוא לא אמר מילה, אבל בעל הבית קלט את אכזבתו ומיד שאל היכן משיגים מזווה".

יצחק מבקש לסיים במסר: "לדניאל הייתה נשמה נקייה, בלי כעס על איש. ערב השנה החדשה כדאי שנרבה אחדות בעם ישראל".

הנצחה מרגשת

יצחק (59), האב, נולד בקיבוץ רוחמה. הוא לא קיבל חינוך דתי ולא נחשף לעולם התורה והמצוות. כשבגר, נסע עם חברים להונגקונג. כמה מהם החלו להתעניין במסורת, והוא הלך אחריהם. אחרי תהליך ארוך, שנמשך כעשור, החל לשמור מצוות. הוא התחתן ובשנת תשנ"ז עלה עם רעייתו ובנם הקטן דניאל לארץ. הבן נרשם למוסדות תורניים וכשבגר נכנס לשיבת 'היכל התורה' בבית שמש.

זה קרה בתחילת חודש ניסן תשע"א. דניאל, תלמיד ישיבה בן ששעשרה מרמת בית שמש, נסע לבקר את סבתו בקיבוץ רוחמה. הוא היה בן בית בקיבוץ. על אף מראהו החרדי, הקיבוצניקים אהבו אותו ונהנו לשוחח עמו בביקוריו במקום.

טיל על האוטובוס

ציון ימיני, תושב הקיבוץ, המשמש נהג אוטובוס, הציע לדניאל להצטרף אליו לנסיעה, שבה יסיע תלמידים לקיבוץ נחל עוז. אחרי שירדו התלמידים נשמע קול נפץ אדיר. טיל נגד טנקים מסוג קורנט, מתוצרת רוסיה, שהוברח לרצועת עזה, נורה לעבר האוטובוס. דניאל נפצע קשה. ציון עצמו נפגע בדרגה קלה יותר ונאלץ להתמודד עם מכאובי תקופה ממושכת. עשרה ימים נלחמו הרופאים על חייו של דניאל, עד שלמרבחה הצער השיב את נשמתו ליוצרה.

הקמת בית הכנסת בקיבוץ ריגשה מאוד את יצחק. "אחד התושבים תרם ספר תורה לזכר בנו, וכך חגגנו גם חנוכת בית כנסת וגם הכנסת ספר תורה", הוא מספר. "התחושות היו מעורבות. אמנם הכאב על אבדן הבן אינו מרפה, אך התרגשתי שהנצחתו של דניאל מתרחשת בקיבוץ הזה דווקא. לא מכבר גם נערכה בבית הכנסת הדפסה של ספר התניא".

פינת ההלכה מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי, עומר

פתיחת הארון

שאלה: מתי פותחים את ארון הקודש באמירת סליחות ופיוטים, והאם הציבור חייב לעמוד באותו זמן?

תשובה: פתיחת הארון בתפילות ובפיוטים מסויימים נעשית כדי להדגיש את חשיבות התפילות האלה. עם זה, יש תפילות חשובות שאין פותחים לאמירתן את הארון, כמו תפילת מוסף בראש השנה, והווידוים ו'סדר העבודה' (של הכהן הגדול) ביום הכיפורים.

יש חילוקי מנהגים רבים בין העדות והקהילות באילו תפילות ופיוטים פותחים את הארון.

האשכנזים (אבל לא הספרדים וחב"ד) פותחים לאמירת מזמור 'ממעמקים', הנאמר אחרי ברכת 'שתבח', בכל עשרת ימי תשובה.

לפי מנהג האשכנזים וחב"ד פותחים את הארון לפסוקי 'שמע קולנו' שבסליחות, 'לאבינו מלכנו', לפיוטים ו'נתנה תוקף', 'האדרת והאמונה' ועוד.

אצל הספרדים אין פותחים את הארון לאמירת פיוטים, אבל פותחים לאמירת 'לדוד מזמור' אחרי תפילת העמידה בליל ראש השנה ויום הכיפורים (וגם האשכנזים פותחים אז, אך לא בחב"ד).

ליכל נדרי' ולתפילת נעילה ביום הכיפורים נהוג בכל העדות לפתוח את הארון. בנעילה - עד סיום התפילה.

אף שמצד הדין אין חיוב לעמוד אז, המנהג הנפוץ הוא שהציבור עומד לכבוד התורה (ואין ליחידים לשבת באותה שעה, חוץ מזקנים, חולים וחלשים).

מקורות: משנ"ב סי' קמו בשעה"צ ס"ק יח. פסקי תשובות סי' קלד ס"ק יב.

הסרת משקפיים בלייזר
במחיר קבוצתי
 עושים ב"ני"ח אסותא
 לבדיקת התאמה ללא תשלום:
***8464**
 www.assuta-optic.co.il

התחדשנו במגוון גדול של מוצרים לחגים ביוצאיהם בכפר חב"ד

ראשון-חמישי 9:30-20:30
 ימי שישי וערבי חג 9:30-13:00
 מחמת בית שדר, כפר חב"ד
03-9606120
 ניתן לבצע העמדת טלפוניית

גפן בס"ד
ביטוח משכנתא
בתנאים מיוחדים
 סולל ביטוח צד ג' • צנרת • ביטוח לרעידות אדמה
077-444-7777
 e-mail: info@bavard.co.il (10007)

מרגישים חג באושר עד
 שנה טובה ו...
אושר עד